

'NIETS STAAT VAST'

NLI *Cabaret crusades* is een filmcyclus van de Egyptenaar Wael Shawky over de geschiedenis van de kruistochten. Inhoudelijk werd hij geïnspireerd door Amin Maaloufs *Rovers, christenhonden, vrouwenschenners: de kruistochten in Arabische kronieken*. Vormelijk maakt hij gebruik van marionetten. Ook het tweede deel, *Cabaret crusades: the path to Cairo*, is gefilmd miniatuurtheater. MICHAËL BELLON

Door de politieke omwentelingen in Egypte was het voor Wael Shawky (1971) onmogelijk om het tweede deel van zijn cyclus af te werken voor de vorige editie van het Kunstenfestivaldesarts. Maar voor het overige had de recente revolutie geen enkele invloed op *Cabaret crusades*. Zo'n vermenging van feiten zou onwaarschijnlijk zijn in een cyclus die ook een les is in geschiedschrijving.

Wat fascineerde u zo aan de kruistochten?

WAEL SHAWKY: De manier waarop mensen artistieke vormen uit de geschiedenis puren fascineert me. In zo'n artistieke transformatie zit meteen een soort analyse, een kritiek op de geschiedschrijving. Het is interessanter om geschiedenis consequent te zien als een geheel van menselijke interpretaties dan als een verzameling feiten. Het boek van Maalouf dat ik als historische referentie gebruik, reflecteert dat er verschillende waarheden zijn naargelang van de auteur. In het eerste deel van *Cabaret crusades: the horror show file*, presenteerden we bijvoorbeeld de toespraak van paus Urbanus II die volgens historici een belangrijke aanzet was tot 200 jaar kruistochten. Tegelijkertijd weten we dat die speech nooit op dat moment zelf werd vastgelegd en dat er alleen vier latere versies van zijn bewaard gebleven. Ik gebruikte de versie die het meest geciteerd wordt, ook door Maalouf. Het feit dat je als kunstenaar zomaar iets kunt kiezen omdat er toch niets vaststaat, inspireert me.

Hoe ziet de opbouw van de cyclus er eigenlijk uit?

SHAWKY: Het eerste deel ging over de eerste vier jaar in de geschiedenis van de kruistochten, van 1096 tot 1099, en focuste dus op de invasie in de Arabische wereld via steden als Istanboel, Odessa, Antiochië en Jeruzalem. Die invasie had economische motieven, want Europa zocht vooral oplossingen voor interne economische problemen. Deel twee gaat over de daaropvolgende 46 jaar en speelt zich vooral af in de Levant (de gebieden ten oosten van de Middellandse Zee, *mb*) omdat de kruisvaarders na Jeruzalem doorstootten naar Damascus, Aleppo en Bagdad. Het gaat ook meer over de inter-

ne relaties tussen de Arabische leiders, die dikwijls erg zwak waren. Sommigen wilden zelf bescherming van de kruisvaarders, wat een beetje lijkt op de situatie van de door het Westen gesteunde leiders vandaag. Dat laatste gebruik ik niet, maar de gebeurtenissen van toen hebben de kaart en de geschiedenis van het Midden-Oosten wel bepaald tot op de dag van vandaag. Cairo zelf is in *The path to Cairo* nog niet te zien, maar de politieke voorbereidingen om daar te raken worden wel getroffen. Cairo zal dan aan bod komen in het derde deel, dat gaat over de transformatie van de islam in Egypte van het sjiïsme tot het soennisme, een scharniermoment in de Arabische geschiedenis.

Voor de vorm blijft u bij het gefilmde poppenspel.

SHAWKY: Ja, maar ik wil toch dat elke aflevering van deze serie helemaal anders is. Voor het eerste deel gebruikte ik historische marionetten van 200 jaar oud uit Turijn. Voor deze episode heb ik zelf compleet nieuwe marionetten ontworpen van keramiek. De scenografie van de film is ook meer 2D dan 3D. Ik heb miniaturen bestudeerd van de twaalfde tot de zestiende eeuw die eigenlijk geschilderde landkaarten zijn. Die gebruik ik als referentie voor het achterplan waartegen de actie van de poppen zich afspeelt. **A**

© Wael Shawky: *Cabaret crusades: the path to Cairo* 11 & 12/5, 20.00, €7, Het Huis van Culturen en Sociale Samenhang van Molenbeek/La Maison des Cultures et de la Cohésion Sociale de Molenbeek

FR I *Cabaret Crusades* est un cycle de films de l'Égyptien Wael Shawky. Pour le fond, il s'est inspiré de l'essai d'Amin Maalouf *Les croisades vues par les Arabes*. Quant à la forme, il utilise des marionnettes qu'il filme dans un théâtre miniature. Le deuxième épisode *Cabaret Crusades: The Path to Cairo* est présenté dans le cadre du KFDA.

EN I *Cabaret Crusades* is a film cycle by the Egyptian Wael Shawky about the history of the Crusades. The content was inspired by Amin Maalouf's *The Crusades through Arab Eyes*, while for the form he uses puppets. Also the second part, *The Path to Cairo*, which will be presented at the KFDA, is filmed puppet theatre.

KUNSTENFESTIVALDESARTS

> 26/5 • VERSCHILLENDE LOCATIES/ DIVERS LIEUX/VARIOUS VENUES
Centredufestivalcentrum: Schildknaaps-
straat 50 rue de l'Écuyer,
Brussel/Bruxelles, 070-22.21.99,
www.kunstenfestivaldesarts.be

UITGELICHT

RETROTERRA ANNA RISPOLI & EDURNE RUBIO

⊗ 12 & 13/5, 16.00 & 18.30, 14 > 16 & 18/5, 18.30 & 20.30, €12/16,
Metro COOVI

© Bernard Neve

Anna Rispoli, een Brusselse kunstenaar met Italiaanse roots, is inmiddels een vaste klant op het KFDA. Haar werk speelt zich vaak af op de grens tussen de publieke ruimte en het private territorium van de stadsbewoners. In de Spaanse Edurne Rubio vond ze een gelijkgestemde kunstenaar. Van op de pas gebouwde toren op de Elishout-campus in Anderlecht, een werkstuk van architect Xaveer De Geyter dat door de week het opleidingsterrein is voor koks, laat het duo toeschouwers uitkijken op het gebied tussen centrum, periferie en het platteland dat gedefini-

eerd wordt door het kanaal, commerciële zones, industrieterreinen, het ziekenhuis en natuurlijk de ring. Ondertussen krijgen de toeschouwers historische feiten, utopieën en stadsmiches te horen.

© Richard Dumas

ENFANT BORIS CHARMATZ/MUSÉE DE LA DANSE

⊗ 17 & 18/5, 20.15, 19/5, 18.00, €15/20, Théâtre National

Danser en choreograaf Boris Charmatz heeft er inmiddels een indrukwekkend parcours op zitten. Sinds 2009 is hij directeur van het Centre chorégraphique national de Rennes et de Bretagne. Hij stond de voorbije jaren ook twee keer op het KFDA, en creëerde tijdens het Festival van Avignon in 2011 op de *cour d'honneur* van het Palais des Papes het opmerkelijke stuk *enfant* voor 26 kinderen, 9 dansers en 3 machines. De kinderen fungeren in het stuk als een ontwrichtende factor tussen die machines en inerte lichamen. Als breekbare, poëtische elementen die aanvankelijk worden gemanipuleerd door de dansers, maar geleidelijk de ruimte overnemen en een aanstekelijke energie genereren in een voorstelling waarin bepaalde beelden slaap, dood en droom suggereren.

HOOG GRAS INNE GORIS, DOMINIQUE PAUWELS & KURT D'HAESELEER/LOD

⊗ 12, 17 & 18/5, 20.00 & 22.00, 13 & 20/5, 15.00 & 18.00, 15/5, 12.30, €12/16, KVS_BOX

© Koen Broos

De Brusselse Inne Goris heeft nooit theater gemaakt voor sissy's. Haar nieuwe creatie *Hoog gras*, over de ijzingwekkende problematiek van kindsoldaten, gaat in die zin ook niets uit de weg. Wat Goris interesseert is niet zozeer de actuele (Afrikaanse) politieke context, maar wel de opvallende wisselwerking die er bij een kindsoldaat ontstaat tussen zijn rol als slachtoffer van volwassen manipulators en als dader van gruwelijke oorlogsdaden. De intrinsiek menselijke wreedheid die ook in het kind zit, en het moment waarop een eenzaam individu een kantelpunt bereikt en overgaat tot de vreselijkste wandaden. Dat doet ze in de vorm van een theatrale video-installatie, met beelden van kinderen in desolate landschappen, een fysiek tastbare tekst van Peter Verhelst en benauwende geluidsmuren van Dominique Pauwels.

OPEN HOUSE

⊗ 17, 18 & 19/5, verschillende locaties,
www.openhousebrussels.be

Brussel kent heel wat kleine werkplaatsen en organisaties die fungeren als 'culturele broedplaatsen' voor kunstenaars die nood hebben aan ondersteuning voor hun experiment en onderzoek. Deze organisaties (Architecture Workroom, Auguste Orts, Bains Connective, Constant, Margarita Production, OKNO, Work Space Brussels...) hebben het echter niet breed en

de overheden dreigen nog aan de subsidies te gaan knabbelen. Open House is een samenwerking tussen 25 van deze artistieke laboratoria en managementbureaus en omvat twee voormiddagen met debatten en drie namiddagen met artistieke parcours door de stad die de werkprocessen en de artiesten achter deze structuren tonen.

